

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ФОНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Войналович Людмила Петрівна

кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка

На сучасному етапі розвитку суспільства іноземна мова слугує засобом спілкування і залучення до культури іншого народу, що, у свою чергу, стає домінуючою стратегією викладання іноземної мови у початковій школі.

У працях відомих вітчизняних та зарубіжних дослідників знайшли своє відображення питання формування іншомовної фонологічної компетентності з використанням ігрової діяльності (Д. Вілкінс, Д. Тейлор, Є. Пассов, Д. Ельконін та ін.), з використанням віршованого матеріалу (О. Карпиченкова, Т. Анікеєва, Л. Савченко та ін.).

Багато сучасних дослідників вважають, що фонетика (вивчення звукової сторони мови) є базовою характеристикою мови, основою для розвитку і вдосконалення всіх інших навичок іншомовного говоріння, так як порушення фонетичної правильності мовлення, неправильне інтонаційне оформлення її мовцем веде до непорозумінь і нерозуміння з боку слухача. Фонологічна компетентність є важливою складовою усіх мовленнєвих компетентностей, насамперед в аудіюванні і говорінні.

Проблема організації навчання іншомовній вимові завжди була актуальною. Тому початковий етап навчання у вивченні іноземної мови вважається дуже складним і відповідальним. Саме на цьому етапі відбувається розвиток не тільки фонетичної бази мови, але і всіх інших компетентностей, які тісно пов'язані з нею, в тому числі і навички говоріння. З огляду на це, ефективним засобом формування фонологічної компетентності учнів початкової школи виступають ігрові вправи.

Ігрова вправа – це вправа, метою якої є формування, вдосконалення та розвиток навичок і вмінь учнів у різних видах мовленнєвої діяльності шляхом багаторазового й різноманітного виконання мовленнєвих або мовних дій (операцій), які стають особистісно значущими для суб'єкта навчання, оскільки є вмотивованими участю в ігровій діяльності [1]. У порівнянні з традиційними вправами, ігрові вправи мають великий методичний потенціал, а саме вони:

- забезпечують мотивацію навчальної діяльності;
- створюють емоційну та позитивну атмосферу навчання;
- створюють сприятливі умови для колективної взаємодії під час виконання ігрових та навчальних завдань.

Ігрові вправи, що використовуються у формуванні іншомовної фонологічної компетентності повинні відповідати дидактичним і загальнометодичним

вимогам, що співвідносяться з методичними принципами навчання іноземної мови. Так, дидактичні вимоги повинні реалізовуватися на принципі свідомості у навчанні, принципі розвиваючого навчання, принципі позитивного емоційного фону та принципі посиленої важкості завдань. У свою чергу, загальнометодичні вимоги реалізуються через принципи особистісно-орієнтованого спілкування, особистісно-рольової організації навчального матеріалу та навчального процесу, колективної взаємодії, сконцентрованості процесу навчання.

З огляду на те, що при формуванні іншомовної фонологічної компетентності у початковій школі практично неможливо досягти стандартної вимови учнів, тому вимоги до їхньої вимови визначають, виходячи з принципу апроксимації, тобто наближення до стандартної вимови. З цією метою обмежується обсяг фонетичного матеріалу, що вивчається, і допускається деяке зниження якості вимови [2]. У зв'язку з цим, використання ігрових вправ для формування іншомовної фонологічної компетентності є доцільним так як відповідні вправи формують в учнів відчуття посиленості завдань, надають рівні можливості всім учням, полегшують можливість засвоєння мовного матеріалу, допомагають учням початкової школи подолати сором'язливість, що заважає вільно вживати в мові іноземні слова, а також відкривають широкий простір для дитячої творчості, самопізнання і самовираження.

Ігрові вправи також мають практичну, виховну, розвивальну та методичну цінність. Практична цінність використання ігрових вправ у формуванні іншомовної фонологічної компетентності на початковому етапі полягає у тому що вони:

- сприяють розвитку слухової пам'яті;
- дають можливість для багаторазового повторення мовного зразка в умовах, максимально наближених до реального мовного спілкування;
- забезпечують природну необхідність багаторазового повторення мовного матеріалу;
- тренують учнів у виборі потрібного мовного варіанту, що є підготовкою до ситуативної спонтанності мовлення взагалі.

Виховна цінність ігрових вправ реалізується через те, що вони:

- навчають учнів як поводити себе у різних життєвих ситуаціях;
- виховують самостійність, волю, співпрацю, колективізм, товариську і комунікативність;
- формують певні підходи і позиції, моральні, естетичні та світоглядні установки.

Розвивальна цінність ігрових вправ у формуванні іншомовної фонологічної компетентності полягає у тому, що вони:

- дають можливість розвитку слабшим учням;
- надають відчуття рівності та посиленості виконання завдань;
- створюють необхідне сприятливе середовище для психологічної готовності учнів до мовного спілкування.

Методична цінність ігрових вправ полягає у тому що вони:

- забезпечують мотивацію навчальної діяльності;

- створюють емоційну та позитивну атмосферу навчання;
- створюють сприятливі умови для колективної взаємодії під час виконання ігрових та навчальних завдань.

Отже, використання ігрової діяльності слугує потужним засобом у формуванні іншомовної фонологічної компетентності на початковому етапі вивчення іноземної мови.

Список літератури:

1. Эльконин Д.Б. Психология игры. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — 360 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.